

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Συνοπτική έκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1976

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Κέντρου συνοψίζονται εἰς τὰ ἀκόλουθα :

- α') Ἀποδελτιώσεις κειμένων καὶ πραγματειῶν.
- β') Καταγραφή, ταξινόμησις καὶ εὑρετηρίαισις τοῦ συγκομισθέντος καὶ συγκομιζομένου ὕλικου (ἰδίᾳ μικροφίλμς).
- γ') Μελέτη καὶ προεργασία διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν του ἀξιοποίησιν.
- δ') Παρασκευὴ δημοσιευμάτων.
- ε') Συνέχιοις τῶν ὑπὸ ἐκτύπωσιν ἐκδόσεων.
- ς') Ἐρευνητικαὶ ἀποστολαὶ εἰς μοναστικά κέντρα, βιβλιοθήκας καὶ ἀρχεῖα.
- ζ') Ἐμπλουτισμὸς τῶν συλλογῶν τοῦ Κέντρου μὲ μικροφίλμς καὶ φωτογραφίας χειρογράφων, ἱστορικῶν ἐγγράφων καὶ σπανίων ἐντύπων ἀπὸ βιβλιοθήκας καὶ ἀρχεῖα τῆς ἡμεδαπῆς καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς.
- η') Ἐνημέρωσις τῆς βιβλιοθήκης κτλ.

Ἐκ τῶν γενομένων κατὰ τὸ λήγον ἔτος ἐργασιῶν ἀναφέρομεν εἰδικώτερον τὰ ἑξῆς :

I. Ἀποδελτιώσεις κειμένων καὶ πραγματειῶν ἐπλούτισαν μὲ ἱκανὸν ἀριθμὸν δελτίων τὰς εἰδικὰς δελτιοθήκας τοῦ Κέντρου. Ἀπεδελτιώθη κατ' ἐπιλογὴν ἢ πολῦτιμος σειρὰ τοῦ παλαιοῦ περιοδικοῦ «Πανδώρα». Διὰ τὴν ἑλληνικὴν προσωπογραφίαν τῶν μετὰ τὴν Ἑλωσιν αἰῶνων προσετέθη πλουσιώτατον καὶ σημαντικώτατον ὕλικὸν (χιλιάδες δελτίων) διὰ τῆς συστηματικῆς ἀποδελτιώσεως βιβλίων καὶ ἄλλων δημοσιευμάτων περιεχόντων καταλόγους διδασκάλων καὶ σπουδαστῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πάδοβας, τῆς ἐν Βενετίᾳ Φλαγγινείου Σχολῆς, τῶν ἡγεμονικῶν Ἀκαδημιῶν τοῦ Βουκουρεστίου καὶ τοῦ Ἰασίου κ. ἄ. (Σχετικὰ δημοσιεύματα Γ. Πλουμίδη εἰς ΕΕΒΣ τ. 37 καὶ Θησαυρίσματα τ. 8, Ἄ. Καραθανάση, *Φλαγγίνειος Σχολή*, A. Camaritano, *Académies princière* κ.ἄ.). Διὰ τὴν ἀναπαραγωγὴν καὶ μεταφορὰν τοῦ χρησίμου ὕλικου εἰς δελτία ἐχρησιμοποιήθησαν εὐρέως τὰ μηχανικὰ μέσα φωτοαντιγράφων καὶ ξηρογραφίας.

II. Εἰς τὰς συλλογὰς τοῦ Κέντρου προσετέθησαν μικροταινίαι (microfilms) πολλῶν χειρογράφων ἐκ διαφόρων βιβλιοθηκῶν τῆς ἡμεδαπῆς καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς.

Ἡ καταγραφή, ταξινόμησις καὶ εὐρετηρίαις τοῦ συγκομισθέντος καὶ συγκομιζομένου ὕλικου συνεχίζεται μὲ προοπτικὴν τὴν δημοσίευσιν συστηματικῶν καταλόγων, παραλλήλως δὲ προχωρεῖ ἡ μελέτη καὶ προεργασία διὰ τὴν περαιτέρω ἐπιστημονικὴν ἀξιοποίησίν του.

III. Ἡ συνέχισις τῶν ὑπὸ ἐκτύπωσιν ἐκδόσεων (Ἐφημερίς, Μετέωρα τόμ. Β', Ἀρχεῖον Ψαρῶν τόμ. Β' κ.ἄ.) βραδυπορεῖ, καταβάλλεται ὅμως προσπάθεια ὅπως ἐπιταχυνθῇ.

IV. Τὸ Κέντρον, ἀρκούντως ἤδη γνωστὸν εἰς διεθνεῖς κύκλους εἰδικῶν ἐπιστημόνων καὶ συναφῆ Ἰδρύματα τῆς ἡμεδαπῆς καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς, λαμβάνει τιμητικὰς προσκλήσεις συμμετοχῆς εἰς διεθνῆ συνέδρια, προτάσεις εὐρυτέρας συνεργασίας κτλ., ἐξυπηρέτησε δὲ καὶ ἐφέτος ποικιλοτρόπως δεκάδας ἐρευνητῶν, Ἑλλήνων καὶ ξένους, προσελθόντας αὐτοπροσώπως ἢ ἀποταθέντας εἰς αὐτὸ δι' ἀλληλογραφίας.

V. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου εἰσῆχθησαν (δι' ἀγορῶν, ἀνταλλαγῶν ἢ δωρεῶν) 134 τόμοι βιβλίων καὶ περιοδικῶν, ἐλληνικῶν καὶ ξένων (ἀρ. βιβλίου εἰσαγωγῆς 6187 - 6321).

VI. Πέραν τῆς ἐντὸς τοῦ Κέντρου συντελουμένης ἐργασίας, τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ εἶχε καὶ ἐφέτος, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ἐπιστημονικὰς ἐπιδόσεις καὶ εἰς ἄλλους τομεῖς :

Εἰς τὸ ΙΕ' Διεθνὲς Συνέδριον Βυζαντινῶν Σπουδῶν, συνελθὼν εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον, ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος ὁ διευθυντὴς καὶ οἱ συντάκται τοῦ Κέντρου, ἐπωμίσθησαν δὲ καὶ πολλὰς φροντίδας διὰ τὴν προετοιμασίαν, τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ. Ἰδιαιτέρως ἐμόχθησεν, ἀναλαβοῦσα ὑπεύθυνον θέσιν εἰς τὴν Γραμματείαν τοῦ Συνεδρίου, ἡ συντάκτις Ἰωάννα Κόλια. Ὁ διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Λ. Βρανούσης καὶ ὁ συντάκτις Γ. Παπαδημητρίου προέβησαν καὶ εἰς ἐπιστημονικὰς ἀνακοινώσεις.

Ὁ συντάκτις Β. Σφουρέρης, ἐντεταλμένος ὑφηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ἐδημοσίευσε πολυσέλιδα κεφάλαια εἰς τὸν ΙΒ' τόμον τῆς «Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», μετέσχε δὲ ἀνακοινώσεως εἰς τὰς ἐργασίας ἑλληνο-σερβικοῦ Συμποσίου ὀργανωθέντος ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ἐκλήθη ὡς εἰδικὸς ὁμιλητὴς εἰς τὴν «Ἐταιρείαν Σπουδῶν Νεοελλ. Πολιτισμοῦ καὶ Γενικῆς Παιδείας», εἰς τὸ ραδιόφωνον κτλ.

Ἐπιτιμολογίας Κ. Λάππας ἐδημοσίευσεν μελέτημα καὶ ἱστορικὴν βιβλιογραφίαν εἰς τὸ περιοδικὸν «Μνήμων».

Ἐπιτιμολογίας τοῦ Κέντρου Α. Βρανούσης προσεκλήθη νὰ δώσῃ διαλέξεις καὶ μαθήματα εἰς τὰ Πανεπιστήμια τοῦ Παλέρμου καὶ τῆς Κατάνης (ἢ μετάβασις του ἀνεβλήθη διὰ τὴν προσεχῆ ἀνοιξιν)· προσεκλήθη εἰς Βυζαντινολογικὸν Συμπόσιον ὀργανούμενον ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Birmingham (20·23 Μαρτ.)· προσεκλήθη ἀπὸ τὴν Διεθνῆ Ἐνωσιν Κριτικῶν ὅπως συμμετάσχῃ (δαπάναις τῆς Ἐνώσεως) εἰς τὸ ὑπ' αὐτῆς ὀργανωθὲν Διεθνὲς Συνέδριον εἰς Λισσαβῶνα (29 Μαρτ.·5 Ἀπριλ.)· προσεκλήθη ἀπὸ τὸ Ἰνστιτοῦτον Βαλκανιολογίας τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ὅπως συμμετάσχῃ (δαπάναις τοῦ Ἰνστιτοῦτου) εἰς ἐπιστημονικὸν Συμπόσιον ἐπὶ τῇ 200ετηρίδι τοῦ Καποδίστρια (27·28 Μαΐου)· προσεκλήθη ὅπως συμμετάσχῃ (δαπάναις τοῦ Συνεδρίου) εἰς Διεθνὲς ἱστορικὸν Συνέδριον ὀργανωθὲν εἰς Βαρί τῆς Ἰταλίας (25·30 Ὀκτ.).— Μέλος τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς (ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Π. Ζέπου) τοῦ ἸΕ' Διεθνοῦς Συνεδρίου Βυζαντινῶν Σπουδῶν προέβη καὶ εἰς ἰδίαν ἀνακοίνωσιν (8 Σεπτ.) εἰσηγηθεὶς σχέδιον συλλογικοῦ ἔργου (Concordance τῶν λειτουργικῶν κειμένων), τὸ ὁποῖον ἐγένετο δεκτὸν μετὰξὺ τῶν προτάσεων ποὺ θ' ἀπασχολήσουν προσεχῶς τὴν Διεθνῆ Ἐνωσιν Βυζαντινῶν Σπουδῶν εἰς τὰ πλαίσια τῶν «Instrumenta Studiorum». — Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς (ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Πέτρου Χάρη) Διεθνοῦς Συμποσίου τῆς Association Internationale des Critiques Littéraires, συγκληθέντος εἰς Ἀθήνας (5·9 Ὀκτ.) μετὰ θέμα «Ἡ κλασσικὴ παράδοσις εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον», ἐπωμίσθη ὅλας σχεδὸν τὰς φροντίδας ὀργανώσεως καὶ διεξαγωγῆς τοῦ Συνεδρίου, ἐδημοσίευσεν δὲ καὶ σχετικὸν ἄρθρον (Νέα Ἐστία, 1 Δεκ.).—Κληθεὶς εἰς ἑλληνοσερβικὸν ἱστορικὸν Συμπόσιον ὀργανωθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἰδρύματος Μελετῶν Χερσονήσου Αἴμου εἰς Καβάλαν, μετέσχε τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ, προέβη δὲ καὶ εἰς ἰδίαν ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν (8 Νοεμβρ.).—Κληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου Π. Βοκοτοπούλου μετέβη εἰς Ἡπειρον (29·30 Σεπτ.) καὶ ἐξήτασαν ἀπὸ κοινοῦ νεοανακαλυφθείσας ἐπιγραφὰς καὶ χαράγματα τῆς ἐποχῆς τοῦ Δεσποτάτου εἰς τὴν Παντάνασσαν (μεταξὺ Φιλιπιάδος καὶ Ἄρτης).— Τέλος, εἰς τὴν ἐγκαινιασθεῖσαν σειρὰν τῶν ὁμιλιῶν καὶ τῶν ἐνημερωτικῶν συγκεντρώσεων τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐρευνητικῶν Κέντρων τῆς Ἀκαδημίας ὠμίλησε (παρουσία καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας) περὶ τοῦ Κέντρου τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν τιμὴν νὰ διευθύνῃ, ἐξέθεσε δὲ τὸ ἱστορικὸν τῆς ἰδρύσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεώς του, τὰς μεταλλαγὰς καὶ τὴν διεύρυνσιν τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν στόχων του,

τὸν τρόπον λειτουργίας καὶ τὰ προγράμματα ἐργασιῶν, τὰ μέχρι τοῦδε ἐπιτεύγματα καὶ τὰς προοπτικὰς διὰ τὸ μέλλον (22 Ἰουν.).

Ἐν κατακλείδι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῆ ὅτι τὸ Κέντρον Ἑρεῦνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ, εἰς τὰ περιορισμένα πλαίσια τῶν δυνατοτήτων του (οἱ ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενοι ἐπιστήμονες μὲν ἐπαρκοῦν διὰ τὰς τρεχούσας ἀνάγκας, μεταβαλλόμενοι συνήθως εἰς ἀφανεῖς ταξινομοῦς ὑλικοῦ), ἐπιτελεῖ χρήσιμον ἔργον, ἀποτελεῖ δὲ συνάμα συνεχῆ καὶ ὑπολογίσιμον ἑλληνικὴν παρουσίαν εἰς τὸν διεθνή στίβον.

18 - 12 - 1976

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου

Λ. Βρανούσης